

KG (Karl Gustaf) Nilson

f. i Falun 1942, bor och arbetar i Bästekille, Kivik

Studier vid Valands konstskola, Göteborg 1961. Atelier 17, Paris 1962. Konsthögskolan, Stockholm, 1963-68. Fil kand i estetik, konst- och litteraturhistoria (Uppsala universitet) 1966. Lärare i färglära vid Konstfackskolan, Stockholm 1972-83. Professor i grafisk konst vid Konsthögskolan, Stockholm 1983-93

KG Nilson har sedan 1962 haft en lång rad utställningar i Sverige och utomlands (Frankrike, Finland, Norge, Danmark, Island, Mexico, Tyskland, England, Polen, Japan, USA, Belgien, Spanien, Estland och Skåne). Hösten 1999 visas en stor retrospektiv utställning i Liljevalchs

Konsthall, Stockholm, samtidigt med en utställning på Wetterling Gallery, Stockholm.

KG Nilson är representerad i bland annat Nationalmuseum och Moderna Museet, Stockholm, Amos Anderssons Konstmuseum och Helsingfors stads konstmuseum, Helsingfors, British Museum, London, Kupferstichkabinett, Dresden, Museum fur Konkrete Kunst, Ingolstadt, Musée du dessin et de Lestampe originale, Gravelines, Grafikens Hus, Mariefred, Bildmuseet, Umeå, Borås konstmuseum, Dalarnas museum, Falun, Gotlands konstmuseum, Visby, Gävle museum, Göteborgs konstmuseum, Jönköpings museum, Kalmar konstmuseum, Läns museet i Kristianstad, Malmö konstmuseum, Norrköpings konstmuseum, Skissernas museum, Lund, Smålands konstarkiv, Värnamo, Uppsala konstmuseum, Västerås konstmuseum, Ystads konstmuseum och Östergötlands läns museum, Linköping.

I 1999 års portfölj från Föreningen för Grafisk Konst ingår: "Den vita bron". Linje- och akvatintetsning, flatbitning. Mått i mm: 245x263. Tryckningen utförd av Ole Larsen, Helsingborg.

Vilken stadsplanerare har inte samhället gått miste om? Och vilken glädjespridare på gatorna sen! Men vad tråkigt det skulle ha varit för konstpubliken! Det vill säga, om falusonen Karl Gustaf Nilson, KG kallad, skulle ha ägnat sig åt att i levande livet förverkliga sin konsts stadsplaner och vägkartor och landskapsöversikter. För att inte tala om hans skärgårdskartor och sjökort. Fast nog hade det varit roligt och spännande att i bil eller båt försöka fara runt i det nilsonska svenska(?) landskapet! Jag testar namnet KG Nilson på en normalsvenskt ordinärt konstintresserad del av min omgivning, och får svar: - KG Nilson ... är det inte den där med en massa små kantiga glasskiosker? - Jo! Är det han med dom där formerna man höll på med i plugget? - Jodå! Är det inte han med kartorna över alla skånska bönder? - Jovisst, jag förstår vad du menar. Om inte direkt bönderna, så i alla fall deras ägor. Och jag skulle kunna tillägga att KG har målat både stjärnhimlar och majstänger, jultomar i offshore-båtar på Siljan och valurnan i Sveriges Riksdag.

För KG är ingen tråkig typ! Vill han göra ovala eller runda målningar eller grafiska blad, så gör han det. Konventioner är till för att brytas. Han är inte den som sätter sig till ro, när han hittat något bra. Tvärtom. Han beskriver själv i en artikel 1970 hur han uppfattar sitt arbete som en vandring: - "Det är som att komma till en okänd kontinent och arbeta sig in i landet utan att veta något om dess geografi eller om det finns något slut". KG Nilsons konst har en trogen skara av vänner. För många människor har kanske ett grafiskt blad av KG varit det första konstinköpet till studentlyan, till första våningen eller senare i livet över finsoffan. Eller kanske till alla dessa stadier. Då kan man studera utvecklingen, nej, vandringen i motivvärldarna.

En vandring med en röd tråd, och en klar och spännande logik. På 1970-talet ser vi till exempel de sexkantiga husen, på 80-talet de geometriska mönstren, och på 90-talet landskapen med älvar och åar, åkerlappar, landsvägar och städer. Geometrin finns kvar även här, men också spelet med färgernas tyngd och dominans. För i alla dessa olika motivvärldar har han lekt, pusslat, ja, rentav trollat med färgerna. Och dåligt vore det väl annars av en man som både tagit till sig (och även översatt) Josef Albers färglära, och som själv skrivit en egen färglära, nyligen utkommen i ny, helt reviderad utgåva. I den stora retrospektiva utställningen i Liljevalchs konsthall hösten 1999 har det varit intressant att, i både måleriet och grafiken, på nära håll kunna följa KG:s spel på färgklaviaturen, för det ligger mycket av musik och av musikalisk komposition i hans bilder.

Det är inte för inte som några grafiska blad har titlar som "Fuga", "Scherzo", "Partitur" och "Notskrift". KG:s spel med färgerna är fyllt av både lust och allvar. Och det minskar inte på något sätt hans engagemang för människan och miljön. Hans påpekanden och protester tar sig subtila men slående uttryck. Tittar man noggrannare på några av KG:s stora stadskartor så upptäcker man strax att bilisterna för att komma in till någon viss plats i staden måste kryssa omkring som i en labyrinth - och sprida rejält med avgaser - innan de når målet. Om de överhuvudtaget hittar fram. Och på några andra stadskartor så märker man plötsligt att KG har placerat Den Stora Hamburgerkedjans snabbmats serveringar i vart och vartannat gathörn. Ingen kommer undan! Och en fågel på inflygning över staden vänder om när avgaserna tättnar över bebyggelsen. Förra gången som KG Nilson deltog i Föreningens för Grafisk Konst utgivning, 1985, var det med ett blad från den geometriska delen av vandringen. Bladet hette till och med "Geometri", där alla de välkända formerna från skolåren balanserades på ett spännande sätt med hjälp av färgerna.

På senare år har flera av de geometriska formerna ersatts av åkrar och ängar, kanske från det östskånska landskapet, där man möjligen kan tycka sig identifiera de gula rapsfälten, men där kompositionens färgsättning i övrigt mer är betingat av den nilsonska färgläran än av de skånska grödorna. Det tidiga nittioalets norrländska älvfåror med timmerflottning har här ersatts av lugnt rinnande skånska åar som slingrar sig genom landskapet, för kommunikationernas skull överbryggade av en stadig liten bro.

En form som KG har tagit väl vara på i både skulptur, måleri och grafik. På årets utställning i Liljevalchs fanns broskulpturer i både pocketstorlek och näst intill naturlig storlek! Om man tycker sig ha sett den där bron förut, så kan det bero på att den liknar dörrsidan av de sexkantiga husen. Och en av klossarna i de tidiga BRIO-klossatserna! KG Nilsons bidrag i årets portfölj är spännande genom att han här visar oss sitt skånska(?) landskap men nu i svartvitt utförande. Här har KG:s i sina färggrafiska blad absolut jämnt färgade ytor ersatts av ett spel med koppargrafikens mångskiftande uttrycksmöjligheter. Han blandar linjeetsningen med akvatintetsning och flatbitning på ett sådant sätt att man tycker sig se landskapet i det tunna dis som speciellt på höstarna på Österlen kan trola bort färgerna och förvandla naturen till ett svartvitt foto. Och via sin bro fortsätter vandringsmannen KG Nilson sin upptäcktsfärd. Måhända får vi spännande reserapporter i framtiden.

Karl Haskel

Litteratur i starkt urval: Folke Lalander, KG Nilson, Stockholm 1986, Ulf Linde, PM om KG Nilson, Hishult 1990, Sören Engblom, Språk och natur, KG Nilsons grafik, Trelleborg 1994, Folke Lalander/Ulf Linde/Pontus Kyander, KG Nilson, måleri, grafik, skulptur, Stockholm 1999 (utställningskatalog Liljevalchs). Av KG Nilson: KG Nilsons färglära, Stockholm 1999.